

Studieclub in Kop van Overijssel heeft echte kennisfunctie

Blijvers investeren in bodemgezondheid

Als kennis niet automatisch naar je toe komt, zul je er naar op zoek moeten. Een studieclub speelt daar een belangrijke rol in, vinden de bestuursleden van de Vereniging voor Bedrijfsvoorlichting Rondom Reest en Vecht. Ondanks vergrijzing, krimp en fusies weten zij hun club actief te houden.

Vraag iemand om op de kaart van Nederland de akkerbouwgebieden aan te wijzen en tien tegen een dat Overijssel daar niet bij zit. Op zich niet verwonderlijk, want de veehouderij is er de grootste gebruiker van grond. Toch zijn er zo'n 500 gespecialiseerde

akkerbouwbedrijven te vinden, de meeste in het noordoosten van de provincie. Op de zand- en zanddalgronden die het gebied voornamelijk rijk is, zijn zetmeelaardappelen, suikerbieten en granen de grootste teelten. De pure akkerbouwers zijn vaak grote telers,

maar het gros heeft er een tweede tak of een activiteit buitenshuis bij. Door vergrijzing en schaalvergroting zijn de akkerbouwstudieclubs in het gebied in de loop der jaren in elkaar op gegaan. In het zuidelijkste puntje van Drenthe en de

Zo'n 30 leden van de VVB Rondon Reest en Vecht verzamelen zich voor de winterlezing 'bemesting en bodemgezondheid'.

Kop van Overijssel is er nog één over: de Vereniging voor Bedrijfsvoorlichting Rondon Reest en Vecht. Het bestuur bestaat uit relatief jonge boeren die het voortbestaan van de club van groot belang vinden voor de bedrijfsontwikkeling. Voorzitter Jan Martijn Eggens: „Nieuwe ontwikkelingen vinden voor een groot deel elders in het land plaats en ook de akkerbouwafdeling van LTO heeft de focus niet hier liggen. Op zich best begrijpelijk, maar dan moet je ervoor zorgen dat je zelf actief blijft. Dat is het mooie van deze club. Die heeft echt nog een kennisfunctie. Overigens hechten niet alleen de blijvers daar waarde aan; de oudere garde zit vaak vooraan.”

Bemestingsleer

Vanavond staat er een winterlezing op het programma rond het thema bemesting en bodemgezondheid. Zo'n dertig telers verzamelen zich hiervoor in zalencentrum De Hongerige Wolf in Ommen. Spreker Piet Riemersma van ForFarmers weet de zaal goed bij de les te houden als hij alle basisbegrippen en chemische processen rond bemesting en bodemstructuur de revue laat passeren. Eigenlijk is hij een koeienman, maar, zoals hij zelf zegt, 'moeten koeienmensen meer als akkerbouwers leren denken'. „Ook veehouderij begint bij goed bodemmanagement.”

Het oprispen van de kennis rond de binding van mineralen in de bodem en de belangrijkste verschillen tussen de stikstofvormen blijkt bij het publiek in de smaak te vallen. Eddie Schwieters, die samen met zijn broer een akkerbouwbedrijf heeft in Vilsteren: „Het is een beetje terug naar school, maar toch wel nuttig. Ik krijg veel vertegenwoordigers op het erf die allemaal graag meststoffen aan me willen verkopen, maar die regelmatig tegenstrijdige verhalen vertellen. Dan is het goed om bepaalde zaken weer even helder te hebben.” Schwieters is vijf jaar geleden volledig overstapt naar vloeibare meststoffen. Dat bevalt goed. „Een belangrijke reden zijn de onregelmatige perceelsvormen waar wij mee te maken hebben. Met de kunstmeststrooier krijg je nooit zo'n mooi egaal beeld als bij verdeling

met de veldspuit. Het komt precies op de plek waar het terecht moet komen, met minder vervuiling richting de perceelsranden en minder onder- en overdosering voor het gewas. Wij werken hoofdzakelijk met NTS. Daarmee is ook gelijk de zwavelbehoefte gedekt. Een ander voordeel is dat de stikstof verdeeld is in een nitraat-, ammonium- en ureumfractie, zodat het over een langere periode vrijkomt.”

Compost

Net als in de meeste zandgebieden van Nederland worstelen ook de telers hier met de aanvoernormen. Vanwege het gemengde karakter van de streek is er vroeger ruim mest op het land gereden. Daardoor komen de telers nu nog rond met hun bemestingsplan. Maar de buffer in de bodem verdwijnt sneller dan hen lief is. Vooral het aanvullen van de hoeveelheid organische stof in de bodem baart hen zorgen. Er blijft te weinig ruimte over om mest en andere organische reststoffen te kunnen aanvoeren.

Stro hakselen en groenbemesters telen is voor veel akkerbouwers een standaard maatregel. Ook het gebruik van compost blijft toenemen. „Ik rijd het uit waar het kan”, zegt Cor Klumpers uit Sibculo. „Het vergroot de weerbaarheid van de grond en je krijgt maximaal organische stof voor je mineralenruimte.” Ook collega Eggens laat geen gelegenheid onbenut. „De verplichte teruglevering van schuimaarde van de suikerfabriek koop ik af. Met elke vrachtwagen die ze brengen, komt er 250 kilo fosfaat mee. Daarmee ben ik in een klap bijna 5 hectare aan fosfaatruimte kwijt. Die ruimte besteed ik liever aan de aanvoer van compost.”

Land ruilen

Land ruilen met veehouders zien de akkerbouwers ook als een goede manier om de bodem gezond te houden. Vooral als er gras op hun eigen land voor terug komt, is dat een ideaal rustmoment voor de grond. Soms gaat het met gesloten beurzen, afhankelijk van hoeveel werk de akkerbouwer er voor terug doet. Ploegen doet meestal de

Eddie Schwieters:

„Vloeibaar bemesten werkt preciezer.”

Jan Martijn Eggens:

„Schuimaarde koop ik af.”

Cor Klumpers:

„Compost waar het kan.”

Erik van der Velde:

„Zetmeelaardappelteelt droogt vanuit zuiden op.”

Serie studieclubs

Samen weet je meer dan alleen. Daarom delen veel Nederlandse akkerbouwers hun kennis met collega's, om zo hun teelten en bedrijfsprestaties op een hoger plan te brengen. In studieclubverband komen de cijfers op tafel, worden elkaars bedrijven bezocht of helpen externe deskundigen bij het beantwoorden van vragen. Akker brengt in deze serie akkerbouwstudieclubs in beeld, van de traditionele akkerbouwgewassen tot grove groenten en van teeltechniek tot economie. Deze keer de VVB Rondon Reest en Vecht.

Steeds meer leden van de VVB Rondon Reest en Vecht gebruiken compost. „Dit biedt maximaal organische stof voor je mineralenruimte“, aldus Cor Klumpers uit Sibculo.

akkerbouwer. Afspraken over herinzaai blijken te verschillen.

Het scheurverbod voor grasland, dat voortvloeit uit de vergroeningsregels vanuit het nieuwe GLB, lijkt vooralsnog geen consequenties te hebben. De meest courante percelen worden regelmatig omgeploegd en hebben daardoor niet de status 'blijvend grasland'. Wat de telers wel enigszins zorgen baart, is de toenemende druk op grond, vooral vanuit de melkveehouderij. Nu het quotum eraf gaat, grijpen melkveehouders de kans om verder te groeien. Het drijft de prijzen voor huurland op.

Zetmeelaardappelen

Hoe zien de telers in de Kop van Overijssel de toekomst van de zetmeelaardappelteelt, nu de Europese bijdragen zijn losgekoppeld van de teelt? Bij de meeste akkerbouwers maakt het gewas een belangrijk deel van het bouwplan uit. De grotere akkerbouwers, die door de jaren heen hebben geïnvesteerd in leveringsrechten, blijven de teelt vaak wel trouw. Maar de stemming is niet echt positief. Erik van der Velde boert op een gemengd bedrijf met fok- en vleesvarkens. Hij wil op zich verder met de teelt van zetmeelaardappelen, maar snapt wel waarom het enthousiasme in snel tempo minder is geworden. „Het saldo van andere gewassen komt gewoon dicht in de buurt. En vanuit de vlokkenhoek en de verwerkende industrie wordt er momenteel hard aan de aardappelen getrokken. Dan gaan mensen toch verder kijken. Ik denk dat de zetmeelaardappelteelt van het zuiden uit opdroogt. De grote telers dicht bij de fabriek gaan wel verder. Zij

kunnen dat kostprijs technisch het best doen.“ Eggens heeft er vertrouwen in dat Nederland concurrerend aardappelzetmeel kan blijven maken. „Ik neem deel aan het 20:15:10-project, waarin we de zetmeelopbrengst per hectare proberen te verhogen. Dat is van groot belang. Alleen met een lage kostprijs, een efficiënte verwerking en een goede verwaarding door Avebe kan het een interessante teelt blijven. Het draait bij zetmeelaardappelen om continuïteit. De prijs van consumptieaardappelen gaat ook weer een keer naar beneden. In die jaren moet de teelt beter scoren.“

Zijn er alternatieven voor de zetmeelaardappelteelt? „Consumptieaardappelen“, zegt Schwieters. „De telers hier zijn gewend aan massa draaien tegen lage kosten. Je merkt dat verwerkers dat interessant vinden.“ Bij Schwieters zelf ligt de focus op lelies. Hij teelt het gewas op contract en heeft dat goed in de vingers. Maar verdere uitbreiding ziet hij niet snel gebeuren.

„Die teelt is verdeeld en het is niet iets waar je tegenwoordig zelf mee begint.“

Kalimijnen

Terug naar de studieclub. Voorlopig is de omvang, van 140 leden, groot genoeg om de activiteiten van de club de komende jaren te kunnen voortzetten. De avonden zijn goed bezocht en ook met de jaarlijkse excursie naar proefboerderij Valthermond komt de bus vaak wel vol. Alleen nieuwe bestuursleden vinden, dat valt niet mee. Van der Velde: „Dat zie je helaas overal. Of het nou van de kerk is of van de voetbalvereniging, vaak zijn het dezelfde mensen die heel veel doen. Nieuwe vrijwilligers vinden is lastig.“ Misschien een punt om eens aan te snijden als de club weer op pad is. Aankomend voorjaar bezoeken de telers de kalimijnen van K+S in het oosten van Duitsland en nemen ze op de terugweg een kijkje bij Bayer. „Altijd leerzaam en je spreekt elkaar uitvoerig.“ ■

VVB Rondon Reest en Vecht

De Vereniging voor Bedrijfsvoorlichting (VVB) Rondon Reest en Vecht is ontstaan door het samengaan van kleine studieclubs in Overijssel. De 140 leden wonen in een gebied dat zich uitstrekt van net ten zuiden van Hoogeveen tot Wierden en van Zwolle tot de Duitse grens. Ook de Giethoornse polders zitten erbij. In de wintermaanden organiseert de club vier lezingen, met diverse sprekers die ingaan op actuele thema's. In de zomer zijn er twee excursies, waarvan eentje standaard een bezoek is aan de proefboerderij in Valthermond.